

comentaris literaris per Josep Palomero i José Miguel Segura

VÍCTOR IRANZO

Antologia

Edició i introducció:

Carles Fenollosa

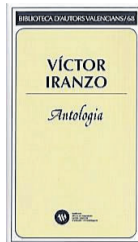
Editorial: **Institució**

Alfons el Magnànim

- CVEI / València,

2019 / Pàgines 216

Poesia

En les últimes dècades del segle XIX van conviure a València tres generacions successives de poetes, la Isabelina, la de la Restauració i la de la Regència, que suraven en el caldo de cultiu de Lo Rat Penat, entitat literària fundada el 1878, de què Iranzo fou un membre actiu. Nascut al poble aragonés de Fortanet el 1850, de ben jovenet es posà a viure a València, on acabà sent propietari d'una botiga i, per les seues inquietuds, formà part de la colla de poetes populars de la Renaixença que van començar a recuperar l'ús literari del valencià en diaris i concursos.

Poeta fecund, molt influït per Bécquer, Iranzo haguera arribat a assolir una veu pròpia de no haver mort de tuberculosi a l'edat de quaranta anys. Poc agraciats per la posteritat, la seua obra estava oblidada (*Poesies*, 1900) fins que l'ha recuperada, estudiada i posada en valor el professor i escriptor Carles Fenollosa, que ha seleccionat els cinquanta poemes d'aquesta antologia i ha fet una bona introducció en què ha contextualitzat el seu paper i la seua aportació. Entre les més conegudes, «La flor del liri blau», «La dona valenciana» i altres més personals, dignes d'un poeta que calia recuperar. **JP**

MARY ANN SHAFFER - ANNIE BARROWS

La sociedad literaria del pastel de piel de patata de Guernsey

Traducció: **Cristina**

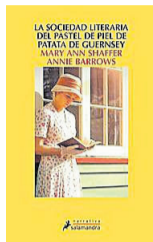
Martín Sanz

Editorial: **Salamandra**

Barcelona, 2018

Pàgines 304

Novel·la

Ha sigut tota una sorpresa aquesta novel·la que va arribar a hipnotitzar-me per moments. Escrita per Mary Ann Shaffer i rematada finalment—després de la defunció d'aquesta en 2008—per la seua neboda Annie Barrows. Amb una aroma de candidesa que arriba al lector des de la primera pàgina, estem davant un relat que és fidel a l'esperit de la 'Union Jack', molt anglés—per dir-ho sense ambages—, centrada en la història d'uns personatges supervivents a l'ocupació nazi de l'illa de Guernsey que troben en els llibres un reducte d'autèntica intimitat, de rebel·lia i de llibertat.

La seua història ens arribarà de la mà de Juliet Ashton, una escriptora en plena crisi creativa després d'haver aconseguit un notable èxit escrivint sobre la guerra en la premsa anglesa. Acabada aquesta i perduda tant en el literari com en el personal, Juliet arribarà a Guernsey per a descobrir un micro-univers amb gran personalitat en el qual acaba aflorant allò que busca inconscientment: l'autenticitat com a principi en el pla vital i en el pla literari. Així, Juliet acaba descobrint que ni tot l'anglés és bo ni tot l'alemany és nazi, que hi ha homes i homes, que hi ha amors i un sol amor que cal saber esperar, reconèixer i viure.

A aquesta història, l'atractiu i la profunditat de la qual va creixent especialment durant la segona meitat del relat—després de l'arribada de la protagonista a la xicoteta illa—cal afegir un discurs que no té res de nou però que continua sent estrany: aquesta és una novel·la epistolar, es construeix com a entrecruament de les cartes escrites entre gener i setembre de 1946 per uns personatges que viuen a Gran Bretanya i uns altres que ho fan a Guernsey. Juliet, com a protagonista, transita des del primer grup al segon i en aqueix trànsit canvia tot en la seua vida. Però l'argument novellesc acaba superant el personal per a convertir-se en el testimoni del sofriment d'unes gents completament aïllades i la fortalesa que van demostrar durant aquells terribles anys de la II Guerra Mundial i en un al·legat en favor de la mirada artística—de la literatura en particular—que il·lustra la convicció de l'autora «que l'amor per l'art, ja siga la poesia, la narrativa, la pintura, l'escultura o la música, permet que les persones superen qualsevol barrera alçada per l'ésser humà». És aquesta pretensió, la que atrapa progressivament l'atenció del lector fins a arribar a un desenllaç reconfortant: no és Juliet una escriptora, una dona, una persona completament fora de lloc, qui recupera les regnes de la seua vida, qui aconsegueix trobar un sentit autèntic—simple, profund i bell— a la seua existència. En últim terme del que se'ns parla és de la condició humana, amb totes les seues nimietats, totes les seues pors i manques: l'ésser humà en tota la seua ingenuïtat, en tota la seua senzillesa i tota la seua grandesa. **JMSR**

DIVERSOS AUTORS

Miscel·lània Antoni Ferrando 1

Editorial:

Publicacions de

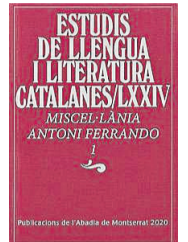
l'Abadia de

Montserrat

Barcelona, 2020

Pàgines 277

Filologia

És costum en l'àmbit acadèmic que, en assolir l'edat de jubilació, aquella persona que s'ha distingit per la quantitat i qualitat dels seus treballs, reba un homenatge d'admiració i respecte dels seus col·legues en forma d'una miscel·lània que li dediquen els participants. És el cas d'Antoni Ferrando, catedràtic del departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, director durant dos períodes de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, president de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (2012-2018), membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'Acadèmia Valencina de la Llengua.

Autor de nombrosos estudis sociolingüístics i històrics, especialment de l'obra d'autors medievals i barrocs, així com també d'autors moderns, la miscel·lània que ens ocupa conté tretze articles sobre diverses matèries de la seua especialitat deguts a diversos estudiosos de prestigi: Brauli Montoya, Lluís Gimeno, Josep Camps Arbós, Rafael Alemany, Joaquim Martí, Joan Veny i Abel Soler. Totes les col·laboracions són ben interessants i aporten dades concrets, però vull destacar la de Soler, sobre «Ausàs Marc, el cortesà proscrit, i la crisi de la cavalleria medieval», que m'ha captivat per la seua innovació i originalitat. **JP**

destaquem...

La insòlita experimentació poètica de W. H. Auden

No fa molt vaig llegir en un comentari la paraula «poetófono». Òbviament, estem davant un barbarisme, davant una paraula que no existeix, si bé un entén el seu significat: el que sent odi o antipatia per la poesia. Reconec que no és el meu cas, encara que sí he demostrat una certa indiferència o objecció a submergir-me en aquest territori del llenguatge, de la literatura. Sí, és cert, no sóc un àvid lector de poesia, però sóc capaç de reconèixer la bellesa estètica i l'exercici intel·lectual que hi ha en un poema.

De manera gradual, però amb convicció, he anat acostant-me a aquest paratge, per a mi encara inhòspit, del llenguatge que enfonsa les seues arrels en el més profund, un dels grans edificis de les arts. I en aquest acostament, he anat descobrint algunes ments privilegiades, ànimes sensibles, reflexives i compromeses amb el poder de la paraula. Una d'aquestes ments és la de **W. H. Auden** del qual em vaig interessar fa ja alguns anys, més con-

cretament quan vaig llegir aquesta selecció d'assajos literaris recopilats en *El arte de leer* (**Lumen**) que va dur a terme i va prologar **Andreu Jaume**, qui signa, també, la traducció i epíleg del que podríem considerar un petit miracle editorial, com és l'edició del poema de l'autor britànic *Elogio de la piedra caliza* que **Acantilado** ha tingut a bé publicar.

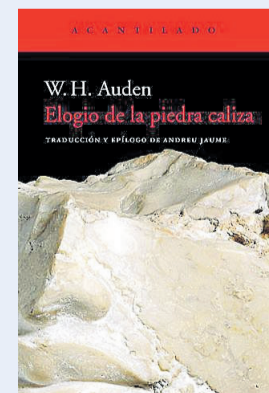
Si ja en aquesta antologia de textos crítics signats per Auden un pot arribar a conèixer les seues inquietuds literàries, gràcies a l'exquisit text de Jaume que trobem al final del que molts consideren com «un dels poemes més importants del segle XX», aprofundim en la ment del poeta i la seua necessitat d'afrontar nous reptes a través de la pròpia poesia, experimentat, per exemple, amb la mètrica sil·làbica, «insòlita en la tradició poètica anglosaxona», en paraules de l'editor i crític mallorquí. Jaume adverteix a més que aquest poema és un dels més celebrats, sí, però també un

dels menys accessibles. *Elogio de la piedra caliza* va ser, al seu torn, el preludi o inauguració d'una nova etapa en la labor poètica d'Auden, qui va ser, per a un altre poeta llorejat com **Joseph Brodsky**, «la major intel·ligència del segle XX». Certament, la figura de l'escriptor em resulta cada vegada més atraient.

El propi Auden, en un dels textos d'*El arte de leer*, assegura que «hi ha llibres que són injustament oblidats; cap és injustament recordat», i després de la lectura d'aquest poema llarg un pot estar segur que estem davant un llibre que serà sempre justament recordat, perquè aquesta peça escrita en 1948 és «un poema complex però que exerceix una immediata fascinació, gràcies sobretot a la modulació persuasiva de la veu que parla, al poder de les imatges i a la fondària de les meditacions que desenvolupa». Auden ens parla d'un paisatge, el del sud d'Itàlia, i a través del mateix ens està parlant d'una profunda crisi de la consciència europea després de la Segona Guerra Mundial. El retorn a la naturalesa, l'amor i el goig, la vida de l'esperit... Tot això es troba aquí, en aquests versos que exemplifiquen un poderós virtuosisme. Aquesta lectura suposa un veritable delit, fins i tot per a les ànimes afligides. **ERIC GRAS**

W. H. AUDEN

Elogio de la piedra caliza

Traducció i epíleg: **Andreu Jaume**

Editorial: **Acantilado**

Barcelona, 2021

Pàgines 64

Poesia